

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe

SAPOJNICOV Andrei XXXXX, născut la
XXXXX, domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 06.06.2017 – 01.04.2019;

Instanța de apel: 24.05.2019 – 27.11.2019;

Instanța de recurs: 05.02.2020 – 25.03.2020.

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 01 aprilie 2019, Sapojnicov Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat pe art. 190 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 10 ani cu ispășire în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități în domeniul gestionării mijloacelor financiare pe termen de 3 ani.

În conformitate cu art. 85 Cod penal, la pedeapsa aplicată prin prezenta sentință, i s-a adăugat parțial pedeapsa stabilită și neexecutată prin hotărârea judecătoriei Ciocana din 16 aprilie 2015 și deciziei Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2016 și i s-a stabilit pedeapsa definitivă 12 ani și 6 luni închisoare cu ispășire în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități în domeniul gestionării mijloacelor financiare pe un termen de 4 ani.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, inculpatul la 14 iunie 2016, având intenția dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, aflându-se în localul pizzeria ”Don Cezar”, amplasată

în XXXXX, sub pretextul perfectării și obținerii vizei pentru Gîlcă Daniela, în scopul plecării în Statele Unite ale Americii, neavând împluterniciri și nici posibilități în acest sens, a însușit de la părțile vătămăte Gîlcă Daniela bani în sumă de 5600 euro, ceea ce la momentul săvârșirii infracțiunii potrivit cursului oficial al BNM, constituia suma de 127.066 lei, camuflându-și intenția sa de dobândire ilicită a banilor, prin întocmirea unei recipise de împrumut, din 14.06.2016, însă nu și-a onorat promisiunea de perfectare a vizei menționate și nu a restituit suma de bani dobândită, pe care a însușit-o în scopuri personale, astfel cauzând părții vătămăte daune materiale considerabile în proporții mari, în sumă de 127.066 lei.

Tot el, la 14 iunie 2016. având intenția dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, aflându-se în localul pizzeria „Don Cezar”, amplasată în XXXXX, sub pretextul perfectării și obținerii vizei pentru Gîlcă Gări, în scopul plecării în Statele Unite ale Americii, neavând împluterniciri și nici posibilități în acest sens, a însușit de la partea vătămăte bani în sumă de 5600 euro, ceea ce la momentul săvârșirii infracțiunii potrivit cursului oficial al BNM, constituia suma de 127.066 lei, camuflându-și intenția sa de dobândire ilicită a banilor, prin întocmirea unei recipise de împrumut, din 14.06.2016, însă nu și-a onorat promisiunea de perfectare a vizei menționate și nu a restituit suma de bani dobândită, pe care a însușit-o în scopuri personale, astfel cauzând părții vătămăte daune materiale considerabile în proporții mari, în sumă de 127.066 lei.

În așa mod, prin acțiunile sale intenționate, Sapojnicov Andrei a însușit prin înșelăciune și abuz de încredere, de la părțile vătămăte Gîlcă Daniela și Gîlcă Gări, bani în sumă totală de 254.132 lei.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului, care a solicitat casarea sentinței, rejudicarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie încetată procedura penală cu recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 263 Cod contravențional și încetată procedura contravențională în legătură cu intervenirea termenului de prescripție prevăzut la art. 30 alin. (2) Cod contravențional.

În motivarea apelului s-a invocat că, în instanța de judecată s-a stabilit cu certitudine faptul că, anume așa zisele părți vătămăte l-au contactat pe inculpat și au solicitat ajutorului pentru la perfectarea actelor pentru obținerea vizei de plecare în Statele Unite ale Americii, deoarece au primit refuz de la Ambasada Americii în Republica Moldova. Astfel, Sapojnicov Andrei nu s-a angajat ca să le elibereze vizele de plecare solicitate, dar s-a angajat să le acorde suport, ajutor în perfectarea și prezentarea la Ambasada Americii, chiar a mai spus că șanse sunt foarte puține, dar dacă se insistă va încerca să le ajute, iar în privința pății vătămăte Gîlcă Daniela șanse nu sunt deloc, la ce părțile vătămăte au insistat. Totodată, inculpatul a menționat faptul

cu nu are careva întreprinderi pe numele său pentru ai permite desfășurarea genului de activitate, nu neagă faptul ca a primit sumele de bani de la așa zisele părți vătămate, indicând toate datele personale și de contact în recipisele scrise de el personal, dar nu a avut intenția de a însuși banii fără a-și executa obligațiunile asumate, însă au survenit alte circumstanțe și împrejurări care nu au putut fi prevăzute inițial și nu pot vi imputate insultatului și că nu este împotriva de ale restitui toate sumele de bani primite.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2019, apelul avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului a fost respins ca nefondat. Sentința s-a menținut fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, materialele anexate au demonstrat cu certitudine vina inculpatului în comiterea infracțiunii imputate și care combat argumentele declarate de către inculpat ce nu corespund adevărului, depuse în încercarea de a se eschiva de la răspunderea penală și se combat prin probele analizate și apreciate mai sus, prin prisma prevederilor art.101 Codul de procedură penală.

Față de lucrul judecat de primă instanță, instanța de apel a constatat o motivare amplă și temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu fapta incriminată prin rechizitoriu inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. În cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiată solicitarea avocatului privind recalificarea acțiunilor în baza art. 263 Codul contravențional, deoarece inculpatul s-a angajat să acorde ajutor în perfectarea actelor, or, atât în instanța de fond cât și în instanța de apel s-a constatat cu certitudine că inculpatul, încă la momentul intrării în posesia banilor părților vătămate, avea drept scop însușirea lor și nu avea de gând să îndeplinească angajamentul asumat, prestația promisă fiind una imposibilă, toată atmosfera creată de către acesta fiind îndreptată exclusiv în scopul dobândirii ilicite a bunurilor ce aparțineau părților vătămate. Astfel, inculpatul din start nu a avut intenția de a restitui mijloacele financiare dobândite ilicit și nu a avut posibilitate în careva mod să ajute părțile vătămate pentru a primi viza de plecare în SUA. Mai mult, inculpatul încă de la bun început cunoștea, că nu putea să execute obligația asumată, dar s-a eschivat de la executarea obligației de a restitui suma de bani primită.

Astfel, la individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal și anume de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de condițiile de viață ale familiei acestuia precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului. La stabilirea pedepsei instanța a ținut cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii comise, de persoana inculpatului și circumstanțele cauzei. Astfel instanța de fond corect a apreciat că inculpatul până la cazul dat a mai încălcat legea pentru care a fost judecat, că a comis infracțiune deosebit de gravă și reieșind din circumstanțele cazului, ținând cont de scopul pedepsei penale, anume prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane, instanța a stabilit inculpatului pedeapsa cu închisoare, considerând posibilă corectarea și reeducarea lui doar în condiții de izolare reală de societate.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6, 8 și 12 Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei și dispunerea rejudecării cauzei în alt complet de judecată.

În motivare recurentul a indicat că, probele administrate și examinate în cadrul cercetării judecătorești demonstrează că inculpatul nu a săvârșit fapta imputată, inclusiv lipsa legăturii cauzale dintre fapta inculpatului, a circumstanțelor de fapt și de drept și a consecințelor survenite.

Inculpatul a menționat că nu s-a angajat ca să le elibereze vize de plecare, s-a angajat să acorde suport, ajutor în perfectarea și prezentarea la Ambasada Statelor Unite ale Americii, a mai spus că șansele sunt puține, în privința părții vătămate Gîlcă Daniela șansele nu erau deloc, dar părțile vătămate au insistat oricum.

A mai menționat că nu are întreprinderi ce ar permite desfășurarea genului de activitate, nu neagă faptul că a primit sumele de bani cu datele personale și de contact, dar nu a avut intenția de a însuși bani fără a-și executa obligațiunile asumate, însă au survenit circumstanțe care nu au putut fi prevăzute inițial și nu pot fi imputate inculpatului și că el nu este împotriva de ale restitui toate sumele primite.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele considerente.

În desfășurarea acestei soluții, se pornește de la aceea că, dispoziția art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, prevede expres că instanța de recurs, examinând

admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Pentru a statua asupra netemeinicii cererii de recurs depuse de apărătorul inculpatului, instanța a făcut verificările temeiurilor de casare invocate de parte, în raport cu actele dosarului, constatând că hotărârea recurată este conformă legii, fără a prezenta vreo lipsă, care să o afecteze, mai mult ca atât, nu există nici alte motive, neinvocate de recurent, care ar putea fi luate în considerare din oficiu, de natură să răstoarne soluția instanțelor de fond adoptate pe caz.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate și motivate corespunzător de titularul cererii de recurs.

Din analiza textuală a cererii de recurs declarate de apărătorul inculpatului se constată că acesta, făcând trimitere la temeiurile de casare conținute în pct. 6), 8) și 12) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, de fapt și a sentinței, din motiv că eronat acestea au conchis asupra vinovăției inculpatului în baza art. 190 alin. (5) Cod penal. În opinia recurentului, la caz, inculpatul nu a săvârșit infracțiunea imputată, inițial a avut intenția de a acorda ajutor, de asemenea, în opinia lui, probele demonstrează lipsa elementelor infracțiunii.

Verificând actele dosarului, raportat la criticele punctate supra, Colegiul penal ajunge la concluzia că erorile semnalate de recurent nu sunt subsecvente cauzei și sunt invocate neîntemeiat de titular, întrucât instanțele ierarhic inferioare au adoptat soluții legale și corecte atât în partea ce ține de încadrarea juridică a faptelor infracționale comise de inculpat, cât și privitor la soluția de condamnare în privința acestuia în temeiul art. 190 alin. (5) Cod penal la 10 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar conform art. 85 Cod penal, la pedeapsa aplicată s-a adăugat parțial pedeapsa neexecutată și i s-a stabilit ca pedeapsă definitivă de 12 ani 6 luni închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și a exercita activități în domeniul gestionării mijloacelor financiare pe un termen de 4 ani.

Mai mult ca atât, Colegiul apreciază că recursul declarat este mai degrabă un „apel deghizat”, decât un „efort conștiincios de a corecta o eroare judiciară”, care se bazează în mod esențial pe argumente deja examinate minuțios și respinse în cadrul procedurii precedente, iar în prezent nu există „circumstanțe cu caracter substanțial și convingător”, care să justifice ingerința în hotărârea executorie a instanței de apel, prin care s-a menținut soluția condamnării în privința lui Sapojnicov Andrei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Cu toate că, apărătorul face trimitere la eroarea de drept din pct. 6) alin. (1) art.

427 Cod de procedură penală, pledând că instanțele au admis o eroare gravă de fapt care le-a afectat soluția, prin aceea că eronat au indicat precum că părțile vătămate ar fi suportat un prejudiciu deosebit de mare, totuși Colegiul consideră declarative aceste afirmații. În acest sens, relevând că, potrivit art. 6 pct. 11¹⁾ Cod de procedură penală, eroarea gravă de fapt presupune stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor.

Prin alte cuvinte, eroarea gravă de fapt nu se referă la aspectele procesuale și nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța dintre cele reținute de instanță și conținutul real al materialului probator acumulat, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care probatoriul administrat îl susține.

De menționat că inculpatul nu a fost prezent la judecarea cauzei în instanța de fond. În urmă citării inculpatului și neprezentării acestuia, a fost dispusă aducerea lui silită. Prin încheierea instanței de judecată din 15 noiembrie 2017, inculpatul a fost anunțat în căutare și aplicată măsura preventivă arest preventiv, pe un termen de 30 zile (vol- II, f.d. 44-46). Astfel, instanța de fond, conform prevederilor art. 321 alin. (6) Cod de procedură penală, a considerat posibilă judecarea cauzei în lipsa inculpatului. În instanța de apel, conform procesului-verbal, avocatul Căpățină Ion a explicat absența acestuia prin faptul că este la muncă peste hotare (vol-I, f.d. 136).

Dacă ne conducem de declarațiile depuse în faza de urmărire penală, inculpatul nu s-a considerat vinovat, dar anumite circumstanțe care ar fi împiedicat returnarea banilor o perioadă atât de îndelungată nu a expus. Acțiunile menționate anterior demonstrează opusul declarațiilor făcute, și a demonstrat intenția de a sustrage banii, iar fuga peste hotare a confirmat dorința lui de a se eschiva de la răspunderea penală.

În recurs a fost menționat că probele anexate la dosar, demonstrează nevinovăția acestuia, dar conform declarațiilor martorilor Bodișteanu Daniela, Gîlcă Igor și Gîlcă Nicolae care confirmă declarațiile părților vătămate asupra acțiunilor întreprinse de inculpat și promisiunea de a soluționa problema cu plecarea peste hotare (vol-I, f.d. 34-35, 39- 40, 41-43). De asemenea în declarațiile părților vătămate nu sunt prezente referiri la imposibilitatea absolută sau a șanselor reduse de obținerea a actelor, ce contravine argumentelor inculpatului din recurs.

Totodată, referitor la argumentele părții apărării precum că, acțiunile lui Sapojnicov Andrei nicidecum nu puteau fi calificate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal pe criteriul că nu a avut intenția de dobândire ilicită a bunurilor, corect instanța de apel le-a apreciat ca fiind neîntemeiate și contrare stării de fapt constatate la caz, or pentru combaterea acestor afirmații ale apărătorului, instanța de apel a reiterat că potrivit doctrinei penale, latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 190 Cod penal

constă în fapta prejudiciabilă alcătuită din următoarele două acțiuni: 1) acțiunea principală care se exprimă sustragerea în formă consumată sau sub formă de tentativă; 2) acțiunea adiacentă, care constă în luarea sumelor de bani fără îndeplinirea serviciului prestat de inculpat.

Colegiul reține că inculpatul are antecedente penale, neîndeplinirea lor a fost adăugată conform art. 85 Cod penal de către instanța de fond. Sapojnicov Andrei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 84 alin. (4), 190 alin. (2) lit. c) și 264¹ alin. (4) Cod penal, iar conform 90 a fost suspendată pedeapsa pe un termen de probă de 3 ani și privarea de a ocupa anumite funcții pe un termen de 2 ani. Prin urmare inculpatul a săvârșit aceeași infracțiune, iar suspendarea executării pedepsei nu contribuie la educarea inculpatului, la abținerea lui de la încălcarea legii, în continuare ce rezultă că instanțele inferioare au luat în calcul situația dată și au fost de acord că corectarea și reeducarea acestuia poate doar prin pedeapsa cu închisoare reală.

Prin urmare, opozabil poziției susținute de recurent, Colegiul penal specifică, că judecând apelul instanța a adoptat o soluție corectă, legală și întemeiată în această parte. Așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală și aceasta cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la soluția notată în pct. 4 din prezenta hotărâre.

De asemenea, instanța de recurs nu vede necesitatea de a dezbate, prin alte argumente, toate alegațiile din cererea de recurs a apărătorului, deoarece careva temeiuri de casare ex officio Colegiul nu a stabilit.

În acest sens, se relevă că, potrivit art. 384 alin. (3), 410 alin. (1), 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, a îndeplinit obligația legală de a supune verificării legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, drept urmare decizia instanței de apel cuprinde raționamente, care au dus la respingerea apelului declarat de partea apărării, ca nefondat, precum și motivele adoptării unei atare soluții.

Pe de altă parte, cu privire la pretinsele erori procesuale punctate de recurent în cererea de recurs, ce vizează etapa urmăririi penale, corect instanța de apel a consemnat că, acestea urmează a fi respinse, ca fiind neîntemeiate.

Instanța de recurs se raliază argumentelor expuse în hotărârile judecătorești contestate, totodată, notând că, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO se admite însușirea concluziilor instanțelor ierarhic inferioare de către instanțele ierarhic superioare, în cazul când constatările acestora sunt fundamentate în fapt și în drept, fiind amplu prezentate în hotărârile atacate, constatându-se că la administrarea probelor nu au fost încălcate drepturile și libertățile constituționale ale participanților

la proces, iar probele puse la baza hotărârilor nu conțin erori procesuale ce ar putea influența autenticitatea concluziilor formulate de instanțe.

Din considerentele arătate, Colegiul penal se raliază la argumentele expuse în hotărârile judecătorești contestate notând că, soluția de condamnare adoptată în privința lui Sapojnicov Andrei pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal este corectă, legală și întemeiată, care se menține integral.

Prin urmare, în opinia Colegiului, în această speță, instanțele de fond rezultând din ansamblul probator administrat și cercetat în cadrul ședințelor de judecată, corect au respins alegațiile părții apărării precum că în sarcina inculpatului urmează a fi reținută altă calificarea a faptei.

În final, Colegiul consideră necesar de a interveni cu mențiunea că, potrivit statuărilor Curții Europene, aceasta a evidențiat, cu titlul de principiu, că instanțele judecătorești trebuie să-și motiveze deciziile în temeiul art. 6§1 al Convenției (cauza Ruiz Torija vs. Spain, 9 decembrie 1994, §29). Totuși, instanțele nu sunt obligate să ofere un răspuns detaliat la fiecare argument al părților, mai cu seamă dacă el este invocat în mod repetat, iar extinderea la care se aplică această obligație de a prezenta motive poate să varieze în dependență de caracterul deciziei și circumstanțele cauzei. Or, în opinia Curții, în cazul în care instanța supremă refuză să admită o cauză din motivul că nu sunt întrunite temeiurile legale pentru această cauză, o motivare foarte succintă poate satisface cerințele art. 6 din Convenție. (a se vedea în acest sens cauza Bachowski vs. Polonia din 02.11.2010).

Pe cale de consecință, reieșind din raționamentele expuse supra, Colegiul va sintetiza argumentele ce stau la baza soluției de inadmisibilitate a prezentului recurs, și anume acestea se exprimă în faptul că, odată ce cauza a fost examinată minuțios de către prima instanță și instanța de apel, iar criticele avansate de apărător au primit deja răspunsuri detaliate și fundamentate pe actele cauzei, Colegiul nu vede necesitatea reluării și repetării acestora.

Având în vedere considerentele menționate supra și raportând situația reținută în acest dosar la prevederile art. 432 alin. (2) Cod de procedură penală, Colegiul penal concluzionează că, la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. 414-419 Cod de procedură penală, iar argumentele invocate în cererea de recurs ordinar declarat de avocatul Căpățînă Ion, sunt vădit neîntemeiate.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Căpățînă Ion în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 27

noiembrie 2019, în cauza penală privindu-l pe Sapojnicov Andrei XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 mai 2020.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion